ben

és lakás.

2151. szám alatti
ldszinti lakosz-
több évre bérbe
l is elfoglalható.
OS LÁSZLÓ üzle

Módlingi
CZIPŐGYÁR
rlási forrás!
ták mindennemü
ákban
gyermekek
lakban, legjobb
ak.
mányunknál, tud-
vannak vésve.
d-utcza 2130.
negyeház mellett.
os árban lefo-

kr.
„
„
„
„
„

Szerkesztőség és kiadóhivatal

Széchényi-utcza SIMON-ház Kuna József ur kereskedésével szemben.

HIRDETMÉNYEK,

előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok valamint a lap szellemi részét illető minden közlemények ide intézendők.

Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASAGI LAP.

A SZABADELVŰ PART KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva vagy vidéki postán küldve

Egész évre . . . . . 10 frt — kr
Félévre . . . . . 5 frt — kr.
Negyedévre . . . . . 2 frt 50 kr.
Egy hóra . . . . . 1 frt — kr.

Hirdetési dij:

Ot-hasábospetitsor egyszeri beigtatásáért 5 kr,
Bélyegdij minden hirdetésért külön 30 kr
Nyilttér 4 hasábos petitsorért 20 kr.

Hirdetést vagy reclamot magában foglalt ujdonság sora 50 krajcár.

XVII. évfolyam 1890. Debreczen. Szombat Julius 5. 128. szám.

Reformok.

n—. Gr. Szapáry miniszterelnök a képviselőházban progjammját kifejtvén, többek közt két fő czélt tüzött ki, először, hogy a közjogi alapot erősitendi a forradalmi Kossuth-kultusz ellenzésével, másodszor, hogy a magyar állameszme s nemzeti egységes fejlődés szilárdulásán fog dolgozni az közigazgatás reformjával, állami szervezésével.

Az első czél egy csapással eléretett: az Irányi-féle honositási törvényjavaslat tárgyalásakor gr. Szapáry nyilt s erélyes őszinteséggel leplezte le a szélsőbal Kossuth-jelszavának forradalmi, mert közjogs dynastia-ellenes jelentőségét. Villámcsapásként hatott ezen államférfiui nyilatkozat: a nemzet előtt egyszerre megvilágitá a veszélyes utat, melyre a Kossuth-nevet hangoztató szélsőbali szóvivők akarták terelni, s kettészakitá magát a czélsőbalt, melynek Ugron vezérlete alá hajló jobb része ama czélzatot ma már nyiltan perhorreskálja s jelszavul ki is tűzte a párt uj alapos szervezetét. Biztos, hogy ez az ősszel meg is történik, s kétségtelen, hogy a pártnak a Kossuth 49-es és emigráczionalis politikáját hangoztató része a jövő választásoknál teljesen mandátum nélkül marad, mert a nemzet irtózik a felforgatás politikájától s jövőjének biztositékát az 1867-ki kiegyezés vivmányának életteljes megvalósitásában s a nemzet és dinastia közti érdekegységen alapuló bensőségben keresi és találja.

Most következik a második czél, a közigazgatási reform megvalósitása. Eddig e tekintetbeu azon férfiak nézete volt irányadó, a kik az ősi intézményt a mindenféle átalakitások javitások sikertelenségének teljes bebizonyosodása után voltak csak hajlandók gyökeresen reformálni. A sikertelenség már régen kézzelfogható volt, de az experimenticzió azért csak folyt tovább: a nemzetnek ezt megunása s életrevaló reform után való vágyakozásának hasztalansága volt az egyik főoka a kitört s eldöltével uj korszakot nyitó válságnak is. Gr. Szapáry kimondta a gyökeres átalakitás szükségét, az erre vonatkozó törvényhozást munkálatok előterjesztését az őszre megigérte s kinevezte belügyminiszteri államtitkárául Szalavszky Gyula főispánt, aki avval jellemezte első fellépését, hogy hivatalfoglaló beszédében a mult aera közigazgatásáról rendkivül kiméletlenűl nyilatkozott, s főmunkatársaul megtette miniszteri tanácsnok s a törvény előkészitő közjogi osztály főnökének a fiatal erők legkitűnőbbikét, a képviselőház háznagyát Bezerédy Viktort, aki beszámolójában a veszprémi kerület választó közönsége előtt a tervezett reform irányának czéljainak vázlatos képét felgörditette. Bezerédy Viktor a miniszterelnök-belügyminiszter legbizalmasb embere, s igy beszéde ugy tekintendő, mintha azt maga gr. Szapáry mondta volna el.

Kitüzött czél az állami közigazgatási behozatala, az állami és társadalmi érdekek helyes egybefoglalásának, az önkormányzat csorbitatlanságának alapján, hogy a megyét „a jó közigazgatás és valódi önkormányzat organizmusai s a helyi társadalom oly területi alakulásává fejlesthessük, mely alakban a társadalom minél számosabb rétege az állam ellenőrzése mellett részt vegyen saját ügyei intézésében, s viszont az állam igazgatási tevékenységét a maga közrehatása által ellenőrizte.“ Oly alkotás legyen, mely „nemzeti fejlődésünk támaszául szolgáljon s hatályos nemzeti politika követésére alkalmas legyen.“ És Szapáry miniszterelnök egyénisége mellett Bezerédy Viktor is, ki Dunántul legrégibb s az ősök közt hadvezérek, püspökök al- és főispánok egész sorát számitó család djából származik, kezesség arra, hogy az uj megye csorbitatlan önkormányzatával s mind föl- mind lefelé illetékes ellenőrzéssel szabályozott közigazgatásáról az állami s társadalmi jogrendnek s a magyar nemzeti egységes fejlődésnek alkalmas terve leszen.

Az önkormányzati reform részleteit jövő czikkünkben ismertetjük. E részletek amint a község, megye, városok önkormányzatát, egymással szoros összefüggésbe hozását s a közigazgatási bíróság megteremtését tárgyalják, a kitüzött czélnak teljesen megfelelnek.

Külföld.

A franczia köztársaság az orosz czárnak egyre tovább jár a kedvében. Legujabban arról van szó, hogy a Párisban elfogott orosz nihilistákat bíróság elé állitják s a franczia köztársaság fogja megbüntetni az orosz czár és az orosz deszpotizmus sokat küzdő ellenségeit. Az összefogdosott huszonkilencz nihilista közül nyolczat fognak bíróság elé állitani s a czár nagyobb örömére és a köztársaság nagyobb dicsőségére megbüntetni. A pörnek mindenesetre igen jó hatása lesz Szt.-Pétervárott s az intézkedő franczia urak a czár kegyes mosolyán és elismerésén kivül még ordókra is számitbatnak, amint hogy már előlegezett is egy szép rendjelt a minden oroszok czárja a franczia köztársasági elnöknek. Azt beszélik különben Párisban, hogy a nihilistákra kirovandó büntetés nem lesz nagyon sulyos, — de hiszen itt a lényeges dolog éppen a formában van, t. i. abban, hogy a franczia bíróság beleártja magát ebbe a dologba. Ha tudták volna a szegény orosz forradalmárok, hogy ők akaratjuk ellenére is eszközei lesznek az orosz-franczia barátkozásnak, vagy éppen szövetségnek!

Szerbiai hirek. Egyik belgrádi lap az „Agence de Belgráde“ a következőket irja: Bécsi lapok ama hire, hogy a miniszterium a regenssség előtt bizonyos intézkedéseket inditványozott, melyek Milán király ellen lettek volna foganatositandók, minden alapot nélkülöz. A kormány ilynemü inditványt nem tett, a regenségnek pedig nem volt oka Milán királylyal szemben bármily felszólalásra, mivel a király sokat emlegetett nyilatkozata, mely az érintett hamis hir keletkezéséhez alkalmat szolgáltatott, teljesen magántermészetü véleménynyilvánitásnak tekintendő, mely az államügyek törvényes menetét nem befolyásolhatná, de erre számitva nem is volt.

Spanyol kabinetválság. Madridból irják, hogy a Sagasta-cabinet a királynőnek bejelentette lemondását, mely elfogadtatott. A királynő a legkiválóbb politikai személyiségekkel fog tanácskozni a válság megoldása felett. A cortesek egy időre elnapolták üléseiket. Valószinünek mondják, hogy Canovas alatt uj cabinet alakul.

Az angol német-egyesség. „Daily Chronicle“ arról értesül, hogy az angol-német egyezség az európai helyzetre vonatkozólag nem irányul Francziaország ellen, hanem bizonyos eshetőségek ellen, melyeket Oroszország siettet. Francziaország nem fenyegeti Németországot, de Oroszország a keleten titokban izgat. Legközelebb olyan események merülnek fel, melyek Ausztriát foglalkoztatják. De még a legrosszabb esetben is valószinüleg sikerülni fog Anglia befolyásának a világháboru kitörését megakadályozni.

Szobrot Mátyás királynak!

A legnagyobb magyar király emlékét szülővárosában Kolozsvárott egy kis, a nagy király halhatatlan nevéhez egészen nem méltó márványtábla jelöli. Minden magyarnak éreznie kell azt, hogy Mátyás király emléke a kegyeletes rá való emlékezésnek nagyobb, impozánsabb nyilvánulását követelheti meg magának. Kolozsvár veti fel először a mindnyájunk szivében hordozott eszmét, hogy a nagy király emlékét hozzá méltó szobor örökitse meg, szülővárosa helyén: Kolozsvárott. Meg is alakult a Mátyás szobor bizottság Sigmond Dezső országgyülési képviselő szoborbizottsági müködő elnökkel, Albach Géza kir. tanácsos Kolozsvár város polgármestere szoborbizottsági alelnökkel és dr. Hegedüs István szoborbizottsági titkárral — kik is a következő felhivást küldték meg Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester urnak:

Mélyen tisztelt hazafi!

Mátyás királynak, az Igazságosnak, a magyar állam eurépai létjoga legpregnansabb, a nép kebeléből, a nép szivéből származott kifejezőjének hamvait már négyszáz éve őrzi

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

HŰSÉG.

(Elbeszélés.)

Irta Vértesi Arnold.

Folytatás.

A szerencse küszöbén állnak. A vergődésnek vége. Tekintély, gazdagság csábitóan ragyog eléjökbe. Milliomos kérők mutatkoznak a távol láthatáron. A süppedékes talaj, mely minden pillanatban elsülyedéssel fenyegette őket, megszilárdul lábuk alatt. Egyszerre megszabadulnak minden további bajtól, minden veszélytől. A Damokles kardja eltünik a Dombi Ernő feje fölül. Pali mindent magára vállal.

— A jó fiu! — hálálkodik magában Dombi Ernő.

S oly meleg szeretetet érez iránta, hogy alig várja, hogy ismét szivéhez szoríthassa.

De némi nyugtalanságtól még nem bir menekülni. Nem kellett volna azt a fiut magában hagyni otthon. A magányos töprengésben mindenféle rossz gondolatai támadhatnak az embernek. Hátha már azóta megbánta szándékát?

Nem, nem kellett volna otthagyni, magukkal kellett volna hozni, itt tartani az ő szerető körükben, őrködő szemeik előtt. És tartoztak volna is neki azzal, hogy utolsó napját megenyhitsék, a gyötrő gondolatokat elüzzék tőlle, szomoru sorsát elfelejtessék vele itt a vidám társaságban. Táncz, pezsgő, nyájas női arczok mosolya legalább bearanyozta volna az utolsó estét, melyet együtt töltenek s könnyebbé tette volna az áldozatot is.

De mindez csak futólag fordul meg Dombi Ernő fejében. Hanem amint haza érnek és Palit nem találják sehol, a nyugtalanság rémületté lesz.

— Hová ment? Mit mondott? — támad Dombi Ernő a cselédekre.

Nem tudják. Az urfi már este tiz óra tájban elment, vagy még annyi sem volt.

— Elszökött! elszökött! — kiált Dombi Ernő kétségbeesetten.

Lázasan turkál iróasztalán az akták közt, nem hagyott-e hátra az a fiu valami levelet? Egy sor irást? Legalább valamit a mit a törvényszéknél föl lehetne mutatni. A mivel az ember a becsületét fedezhetné.

— Oh, a hálátlan! — tör ki a keserüség a szorongatott családapából, a ki beesett az oroszlánverembe s látja már, hogy nyujtja ki feléje körmeit a törvényszék, ez a kérlelhetetlen fenevad.

Egy darabig még hitegeti ugyan magát Dombi Ernő, hátha csak mulatni ment el valahová az a fiu? Desperáczióból tesznek ilyet néha a fiatal emberek; korhelykedni mennek, hisz egy pár óra mulva ugyis vége már mindennek.

Hanem a mint halad az idő és mindjárt reggel lesz s Pali még sem jön haza, a Dombi Ernő kétségbeesése mindegyre lázasabbá válik. Halálos remegés szorongatja szivét.

— Most bukni el, most, mikor már oly közel volt, hogy életének ingatag hajójával biztos révbe evezzen! Most bukni el és ilyen csufosan! Elhagyatva attól, a kibe végső bizalmát helyezte! Hát van még hüség, szeretet és önfeláldozás a világon?

Egy perczig sem birja szemeit behunyni. Lázas borzongás gyötri egész testét s feje majd izzó, majd meg jéghideg.

És mikor reggel fölkel, olyan összetört, olyan sápadt, olyan elcsigázott, hogy ha most jönne Fux ur vagy más valaki az erzsébetvárosi bankból, Dombi Ernőnek nem volna elég ereje eltagadni annak a váltónak a dolgát.

De Fux ur nem jön. Csak délfelé jönnek el a bankból, mikor már Dombi Ernő régen értesült, hogy öcsese még tegnap este följelentette magát a rendőrségnél, a hol mindjárt le is tartóztatták.

— Talán még el lehetne intézni a dolgot, kérem alásan szól a bankhivatalnok szemeivel hunyorgatva; — mi nem akarnánk semmi kellemetlenséget, nem is tettünk jelentést.

Azt lehetne mondani, hogy a fiatal ur... tetszik érteni? . . egy kicsit megzavarodott és ha ki tetszik fizetni a váltót . . .

Dombi Ernő attól fél, hogy kelepczébe akarják csalni. A bankhivatalnok hunyorgó szemei ovatosságra intik.

— Semmit sem fizetek, — szól határozottan — egy krajczárt sem fizetek.

— Igaza van, — mondja rá minden ember, — az olyan elvetemedettet nem kell segiteni, hogy kimászhasson a bajból. Hadd vegye el megérdemlett büntetését.

III.

Van-e a becsületben eltöltött életnek szebb jutalma, mint a polgártársak bizalma, mely a képviselői diszes állásra kijelöl? Igaz, hogy az néha sok pénzbe kerül, sok alávaló embernek kell érte szorongatni a kezét, sok hatalmas előtt görnyedezni, sok hitvány érdeket legyezgetni és sok szemtelenséget zsebre rakni; de mindezt elfelejteti a dicsőség, mikor az ember hallja az éljen harsogását, mely nevére fölriad s látja a lobogó zászlókat, melyeken mindenütt az ő nevét olvashatni.

Dombi Ernő szinte érzi, mint feszül ki széles melle s mint dagad mellében a szív, az a tágas szív, melybe az egész világ beleférne most, annyira kitágitja a szeretet, a barátság, a nagylelküség. Ölelgeti a választóit. Mivel szolgálhat? Mit tehet értök? Mert mindenkinek csak a javát akarja.

— Merem mondani, — teszi szivére a kezét, hogy soha senkinek roszat nem akartam. Soha senkinek.

Azért a szerencsétlen fiuért, testvére fiáért is vérzik a szive. Minden áldozatra kész volna érte. Ha kiszabadul az, mert még egy éve van hátra a hat évből, a mennyire itélték, Dombi Ernő gondoskodni fog róla, hogy becsületes kenyeret szerezzen neki, valahol jó távol.

— Szegény Pali — jut eszébe most is.

De nem meri hangosan emlegetni, mert Berta, az a büszke leány olyankor szikrázó szemekkel fordul feléje.

— Igazán megfoghatatlan, — gondolja magában Dombi Ernő, — hogy miért gyülöli ez a leány oly engesztelhetlenül az a szegény fiut, a ki sohasem vétett neki!

Dombi Ernő nyugodtan meri mondani, hogy ezt már nem örökölte tőle az a leány. Ő a nagylelküséget, a hüséget prédikálja mindenkinek.

Azzal van tele az a nagyszerü programmbeszéd is, melyet választóihoz intéz. Hatalmas beszéd, szivhez szóló beszéd. Ezren meg ezren hallgatják elragadtatva. Csak egy elzüllött külsejü fiatal embernek, a ki maga sem tudja, hogyan került oda, volna kedve fölkiáltani:

— Hazudsz, gazember!

De a körülállók pisszegése elnémitja, mielőtt szóhoz juthatott volna.

A lelkesült tömeg vállaira kapja képviselőjelöltjét, öleli, csókolják, az a boldog, a ki közelébe juthat, a ki ruhája szegélyét érintheti.

Tomboló éljenzés közt, hogy az ember majd azt hiszi, leszakadnak a falak, tolong ki a teremből a sokaság. Az áradat magával söpri azt az elzüllött külsejü fiatal embert is és egy pillanatig egészen a képviselőjelölt közelébe ragadja. Akkor egyszerre ugy rémlik annak az embernek, mintha látná, hogy az ünnepelt férfi elsápad, vonásai az ijedségtől meg merevednek. De a következő pillanatban egy másik csoport már tovább sodorja az elzüllött embert s oly távol maradt az ünnepelttől, hogy arczát nem láthatja, csak

a székesfehérvári királyi sirbolt . . . és még emlék nem hirdeti nevét.

A jó öreg Heltai krónikája följegyzé, hogy Mátyásnak, a dicső királynak, kit a lángész hivott el és a nemzeti lelkesedés emelt a trónra, emlékszobra állt az általa kiépitett fényes budai várlak udvarán. Ez emlékszobrot elsöpörte az idők szele. Századok multán e század negyvenes éveiben a közlelkesedés ismét emlékjelt akart állitni; de halhatatlan emlékü Ferenczi István szobrász tervezetét — mint szárnyaszegett alkotást — őrzi a budapesti nemzeti muzeum.

Ujabban Kolozsvár, a nagy király szülőhelye, a kegyelet ellenállhatatlan hatalmától megragadtatva, felujitá az eszmét: hogy a nagy király emlékét szobor örökitse meg a legméltóbb helyen: a nagy király szülőhelyén Kolozsvárt. A város maga 5000 frt áldozatot tett alapul. Azóta kivált a törvényhatóságok lelkes hozzájárulása, az ujonnan szervezett gyüjtő-bizottság erélyes gyüjtése egy pár év alatt 30 ezer frtra emelte az alapot.

A bizottság azon lelkes reménytől áthatva, hogy Magyaroszág törvényhatóságai maguknak követelik a jogot, hogy a közadakozásból mielőbb létrejöjjön a szobor: a törvényhatósági bizottságok tagjaihoz egyenként és összesen azon kéréssel fordul, hogy a jelen körirat mellett, minden egyes törvényhatósági tag nevére kiállitott 1 frtról szóló nyugtát, összesen 212. darabot az illető megye és szab. kir. város bizottsági tagjai kiváltják.

Ez után 20 ezer forint gyülnebe: és a szobor alap oly lendületet nyerne, hogy 1894-ben Magyarország ezeréves fönnállása ünnepén a nemzeti hálát a nagy király szobra előtt lehetne kifejezni, mint a ki ez ország európai jogosultságának legdicsőbb symbolumává lett, a nemzeti kegyelet emlékezetében.

Esdve kérjük mélyen tisztelt Hazafi: kegyeskedjék odahatni, hogy e csekély áldozatot minden egyes tagja hozza meg a hivatalos Magyarországnak. — Hadd járuljon minden egyes buzgó hazafi, kinek kezében nyugszik a mai Magyarország kormánya, egy ködarabbal azon emlékjelhez, mely a nagy mult legnagyobb alakját, a nagy jövendő zálogaképábrázolja.

A lelkes adakozók neveit tartalmazó névsort — emlék gyanánt az utókor számára — a szobor talapzatába fogjuk behelyeztetni.

A hazafias adományokat méltóztassék „Kolozsvár város tanácsához a Mátyás-szobor javára“ czim alatt küldeni.

Kérésünket a mélyen tisztelt hazafi ismert hazaszeretetébe ajánlva maradunk.

Ezen felhivás folytán már megtétetett az intézkedés, hogy a névre kiállitott 1 frtról szólló nyugták kézbesitése mellett a pénz mielébb beszedessék s rendeltetése helyére küldessék; nem lehet kételkedni, hogy törvényhatósági bizottságunk tagjai a nevükre kiállitott nyugtát 1 frt megfizetésével kifogják váltani, s ezen aránylag csekély áldozattal, a hazafiui kegyelet oltárán leróvják, egy szemerét annak a hálának melylyel a legnagyobb magyar király emléke iránt minden igaz magyarnak viseltetnie kell.

Napi hirek.

— **Csokonai-kör.** Mindazon tisztelt hölgyeket és urakat, kiknél a Csokonai-körnek még taggyüjtő-ivei vannak, tisztelettel felkérem, hogy azokat, hozzám mielőbb eljuttatni kegyeskedjenek. Debreczen 1890. julius 5. Dr. Bakonyi Samu főtitkár.

— **Nt. Dicsőffy József** lelkész székfoglaló beszédét holnap d. e. 9 órakor tartja meg a nagytemplomban. Barátai és tisztelői este a Bikában társas vacsorára gyülnek össze.

— **„A debreczeni jótékony nőegylet“** julius hó 6-án d. u. 4 órakor a városháza nagytanácstermében választmányi ülést tart. Tárgy: Árva leányok kibocsátása s folyóügyek.

— **A debreczeni ref. egyház** tanácstermében julius hó 6-dik napján d. e. 8 órakor ülés tartatik. — Tárgy: nt. Dicsőfi József urnak lelkészi hivatalába ünnepélyes beállitása.

— **Honvédségünk köréből.** Kubinyi János altábornagy Dietz Tivadar vezérkari főnökével tegnap városunkba érkezett azon czélból, hogy a katonai nagyobb irásbeli dolgozatok keresztülvitelénél jelen legyen. — A dolgozatok közvetlen vezetése Kassay Farkas Dániel tábornok urra van bizva, kihez a következő zászlóalj és lovas osztály parancsnok urak vannak beosztva: Hegyi Gyula alezredes (N.-Várad), Károsy Jenő alezredes (Zilah), Pervulesko Tivadar alezredes (N.-Várad), Keszler Ferencz őrnagy (B.-Jenő), Kutrovics Sándor és Lőrinczy Dénes százados, törzstisztjelölt (helyből), Molnár Ákos százados, törzstisztjelölt (B.-Gyuláról) urak. — Az együttmüködés ideje körülbelől 5—6 napra terjed, habár reggeltől estig folytonosan dolgoznak.

— **Hull a kalász.** Odakünn, az aranyos vetésben immáron nem élhet olyan gontalanul a pitypalaty. Elzavarják csendes fészkétől földulja árnyasan, rejtett birodalmát irtó emberi kéz . . . A rekkenő nap sugara kaszák fényével játszik, serény kezekben megvillog a mező borotvája: a sarló . . . Megkezdődött a munka, melyben oly kitartó, fáradhatlan, hős a magyar ember. Éjt napot egygyé tesz, csak hogy mihamarább betakarithassa a lábán álló életet . . . Megkezdődött pedig az egész határban jó kilátással. Azért hát most ne panaszkodjunk a városban, ha kissé melegebben süt a nap, kell az aratásra a tiszta, jó idő. Hadd ömöljön el megáldott mezők fölött a ragyogó derü, melyben, mint a szorgalmas munkások hálafohászai, repülnek ég felé a vidám pacsirták . . .

— **Tánczmulatság.** Az általános munkás betegsegélyző és rokkant pénztár debreczeni előhelye a „Margit“ fürdő disztermében ma este nyári tánczvigalmat rendez. Mint az előkészületekből következtethető, a mulatság mind erkölcsileg, mind anyagilag kitünőleg fog sikerülni. A rendezőség mindent elkövet a bál minél háziasabbá, barátságosabbá tételére. Hogy a bál anyagilag jól sikerüljön, azt a nemes czél előmozditásáért is kivánjuk.

— **A nagy hadgyakolatokon**, melyek az ősszel lesznek Mező-Telegden a király ő felsége jelenlétében, részt vész a honvédség is, Kubinyi Paxy altábornok vezetése alatt az első és harmadik honvéd kerületi gyalogság s a második és ötödik huszárezredek vonulnak ki. Ezt megelőzőleg hadosztályokba összpontositják honvédeinket Nagyváradon és Debreczenben. A lugosi sártorában Pacor altábornogy, Nyitrán Jelentsik altábornagy fog parancsnokolni s a lovas ezredek szintén összpontositattnak a központokban.

— **Köszönetnyilvánitás.** Mindazon rokonaink, barátaink és jóakaróinknak, kik boldogult édes anyánk özv. Szép Sándorné sz. Falusi Juliánna temetésén résztvettek s ez által mély bánatainkban velünk osztozni sziveskedtek, legöszintébb köszönetünket nyilvánitjuk. Debreczen, 1890. Julius 4-én. A gyászoló család.

— **Szesz nagykereskedők figyelmébe.** Az italmérési jövedékről szóló 1888. XXXV. t. cz. némely határozmányainak kiegészitéséről szóló 1890. évi XXXVI. törvényczik 4 §-a értelmében azok, kik égetett szeszes folyadékkal nagyban már kereskedtek; a menyiben ezen vállalatukat folytatni akarják, tartoztak volna az erre való engedélyért legkésőbb 1890. évi julius hó 1-ig az illetékes pénzügyi hatósághoz folyamodni. Az ezen törvény végrehajtása iránt kiadott pénzügyminiszteri utasitásnak a törvény emlitett 4 § ára vonatkozó rendelkezése szerint azonban az engedély iránti kérvények az illetékes pénzügyi hatósághoz f. é. julius 31-ig nyujthatók be. Ennélfogve figyelmeztetjük a kamara kerületében levő mindazon szesz nagykereskedéssel foglalkozókat, kik üzletök tovább folytatására nézve még nem kérvényeztek, miszerint utalással a fent jelzett eltérő intézkedésekre, hivatkozással továbbá arra, hogy a szóban levő törvény és az arra vonatkozó végrehajtási utasitás a hivatalos lapnak csak f. é. julius 1-én és 2-án megjelent számaiban lett közétéve, — kérvényeiket az üzlettelepökre nézve illetékes pénzügyigazgatósághoz mielőbb nyujtsák be. A kereskedelmi és iparkamara.

— **Az irók jövedelme.** Angliában az irói honorariumokról statisticát csinálnak. John Morley, kitünő angol iró és államférfiu, az utolsó Gladstone-cabinet tagja azt állitotta, hogy nincs husznál több férfi, vagy asszony Angliában, ki csupán a könyvirásból él. Ezzel az állitással szemben Walter Besant, az ismert regényiró és a „Society of Authors“ érdemes alapitója és elnöke azt akarja bebizonyitani, hogy legkevesebb ötven olyan iró van Angliában, kik csupán a regényből több mint ezer fontot (20,000 frt.) keresnek. Mig Angliában az irói jövedelmek staticájával foglalkoznak, addig nálunk hir szetint Kőrösi József kiváló statisticusunk a magyar irók — adósságait szedi statiticába. Ha e hir megvalósul, a nagy munka végrehajtására külön osztályt fognak a statisticai hivatalban felállitni s szakértőkül kirendelik az összes végrehajtókat.

— **Meglepő orvosi mütétek.** A párisi orvosi akadémián dr. Lannelougne sebészi mütétei, melyeket Verneuil tanár e hét elején ismertetett, nagy feltünést keltettek. Mikrokefalokat gyógyit sebészi mütét által. Felnyitja a koponyát kilencz czentiméter hosszaságban és hat milliméter széleségben s ekként eltávolitja az agy összeszorulását, melyet a rendkivül kicsiny koponya idéz elő. Legutóbb egy négy éves lánykát operált, kinek koponyája rendkivül szük volt. Az agynak ettől feltélelezett összenyomása azt idézte elő, hogy soha sem tudott a gyermek lábra állani, nem tudta magát még egyenesen tartani sem s ágyában folyton ugyanazon egytagu értelem nélküli hangokat hallatott, melyek állatiéhoz hasonlitottak. A mütét után három héttel a gyermek állapota egészen megváltozott. Nevetett, lábainak tehetetlensége megszünt, állani tudott s látszott, hogy az értelem fejlődni kezd nála. Verneuil tanár azt hiszi, hogy e merész, de teljesen észszerü mütét nagyban kevesbiteni fogja a hülyék számát.

— **Tánczestélylyel** egybekötött próbabált rendez e hó 13-án a „Margit“ fürdő villanynyal világitott disztermeiben Nagy Gyula ismert táncztanár.

— **Gyorsirászati tanfolyam.** Tudomására hozom a nagyérdemü közönségnek hogy gyorsirászati tanfolyamot nyitok a főiskola épületében. Felhivom tehát mindazokat, kik ez irás művészetét elakarják sajátitani hogy beiratkozhatnak egész 13-ig a főgymnásiumi Igazgatóság irodájában reggeli 9—12 óráig. Hetenként 3-ora, tandij havonként 2 frt; a tankönyv-füzetek s czeruzáról én fogok gondoskodni, a melyre egyszer s mindenkorra 1 frt fizetendő. Ohajtom hogy minél többen iratkozzanak be e müvészet elsajátitására, hisz a haladás ügyét szolgáljuk ezzel, s igy közvetve nemzetünk létét erősbitjük vele, melyet mi biztosit annyira mint a müvelődés hatalma, melynek ismét tényezője a gyorsirás. Szabó Sándor okl. gyorsirás tanár.

— **A szezencsétlén furulyások száma** rendkivüli módon meg fog szaporodni. Angol lapok ugyanis azt az orvosi föltedezést tették, hogy a fuvolázásnak kitünő gyógyhatása van, hogy valósággal oly erősitő hatása van, mint a szabad levegőn való mozgásnak, A „Musical Times“ mgrémült e föltedezéstől, mert azt hiszi, hogy most már a dilettasnok egész serege furulyázni fog s orvosi rendeletre fogja a közbiztonságot veszélyeztetni.

— **A fekete és kék szemek.** Champenois a neve egy franczia tetmészetbuvárnak, ki értekezést irt a szemek szinéről. Hivatkozik De Candolle Alfonz jeles természettudósra, ki az emberi szem szinét szintén vizsgálódás tárgyává tévén, arra a következtetésre jutott, hogy a kék szemek mind jobban pusztulnak, s ma már a fekete vagy barna szem uralkodó Champenois hivatkozik Magyarországra is — nem tudjuk, mily biztos forrás után — hogy itt már alig lehet kék szemet találni, s a „magyarok keleti tüze fekete szemből ragyog.“ Szerinte Magyarországon a szláv kék és zöldes szem elvész „a magyar mély tüzü szemek“ előtt, nem is szólva a németekről, kik közt évről évre több a barna, szem. Champenois a feketc szemet a czivillzáczió és az erő tükrének mondja. A fekete szem könyebben öröklhető, vagyis erősebb a faj eme jellegének tovább adásában. Számos adatot közöl a szemek szinéről annak bizonyitására, hogy a fekete szem veszi át lassankint az uralmat. A spanyol, az olasz, a franczia, a magyar, a Balkán-országok népe vagy egyátalában fekete vagy barnaszemü, s a kék szem itt aránylag kevés. Az ázsiai, az áfrikai népek fekete szemüek. Az északi faj, az angolszász, a skandináv, germán, s a szláv már erősen vegyül barna szemek dolgában. A női kék szem rendesen elvész az utódokra nézve, ha az apa fekete szemü. Fekete szemü apa és kék szemü anya gyermeke száz esetben 57-szer fekete szemü, 34-szer barna és csak 15 esetben

---

kalapját látja, melylyel jobbra, balra köszöntget a szakadatlan éljenző tömegnek.

Es ez igy megy véges végig, a merre a tényes diadalmenet, a kocsik megszámlálhatlan hosszu sora áthalad, lengő zászlókkal, mialatt majd közel, majd távol, mint a mennydörgés majd harsogva, majd tompán zugva föl-fölriad az éljenzés. Az ablakokból virágot szórnak a nők, s a kocsik nyomában, a kocsik mellett örömittasan siet, fut a sok szegény ember és gyerek, a ki mind boldog ma, hogy az ünnepelt diadalkocsija után futhat a sárban és torka szakadtából kiabálhat, mig csak elnem tünik a hosszu robogó kocsisor.

Folyt. köv.

Vak lárma.

Irta: **Gusztave Drooz.**

Francziából forditotta:

Dr. Papp Dezső.

[Folyt.]

Egy keskeny kis első emeleti ablaknál melyet a virágok leginkább elleptek, megjelent egy szalmaszőke fiatal leányka arcza, Sajátságos alaku reggeli otthonka volt rajta, melyet kezdetben nem tudtam minek vélni. Egyik kezével a libegő otthonkát szoritotta magához, a masikkal pedig megbomlott haját szoritotta össze. Amint meglátott, nagyon elpirult, bizonyára öltözéke miatt s a legkecsesebb félszegséggel köszönve gyorsan eltünt ujra. A kedves jelenség teljesen elvarázsolt. Ugy tetszett, hogy a legédesebb képzelem világba jutottam hirtelen. Midőn még málhámat csomagoltam, azt hittem, hogy Oszkárt olyan zöld ablakos, aranyozott villámháritóval ellátott, csinos, tiszta házacskában tanálom, minőt a nyaraló párisiak annyira kedvelnek. S ime virágok közé rejtett mohos, vén sziklák, százados fenyők, rozsdamarta czikornyás vaskeritések eszményies tömkelegébe jutottam. Morin müvész barátom megelevenült csinos rajzainak kellő közepében voltam s elképedve, megbüvölve állottam meg néhány perczre, szemeimet a keskeny ablakra függesztve, melyben a szép gyermek megjelent.

— Kis királynőnek hivom őt, szólt Oszkár karomba füzve karját, ez volt nőm. Jöjj erre. Az uton találkozni fogunk cousinjával, ki horgászik és más két egyénnel, kik erre sétálnak. Jó barátaim, csakhogy nem képesek annyira fölfogni a falusi élet kellemeit, mint én. Rózsaszin harisnyájuk és báli topánjuk van. De hát mi közünk hozzá, ugye? . . . Akarsz papucsokat, barátom? Szalmakalapot? Reménylem, van vitorlavászonruhád? Nem kinállak meg madérával, mindjárt étkezünk. Ah! éppen jókor jöttél pajtás, Ma kóstoljuk meg az idei dinnyét.

— Nos, akkor hozok egy ponai ó-alam port. Nem mindenkit kinálok meg vele. Kitünő bor. Szegény atyám halálos ágyán nagyon ajánlotta. Aztán, szólalt Oszkár karomba füzve karját, azon nap reggel, midőn örökre elhagyott bennünket, már alig lélekzett, szegény lehunyta szemeit, feje vánkosaira hanyatlott . . . Ágya szélén ültem, kezem kezében, midőn gyönge kézszoritást érzek. Szemei félig megnyiltak és láttam, hogy mosolyog. Azután a haldokló aggastyánok gyenge, zavaros és vontatott hangján mondá: „Az almabor hátul . . . balra van tudod, fiam? . . . Csak a jó barátok számára. Ujból megszoritá kezemet s mintegy kimerülten ismét lezárta szemeit. Csak ajkainak alig észrevehető mozgásán láttam, hogy bensőleg mosolygott . . . Jer hát, menjünk a pinczébe, szólt Oszkár egy pillanatra elhallgatva, hátul balra, . . . te tartod a lámpást.

Midőn ujra feljöttünk, a harang egész erővel megcsendült és a megriadt madarak egész rajai rebbentek föl a gesztenyefákról. Asztalon az ebéd. Minden vendég a kertbe gyülekezett össze. Oszkár fesztelen könnyedséggel bemutatott. Én karomat nyujtottam a ház urnőjének s bementünk az étterembe, hol a leves más az asztalon párolgott.

Barátom nejét szemlélve, láttam, hogy az első benyomás nem csalt meg. A szó teljes értelmében kis angyal volt, asszonyná vált kis angyal, ami még jobb. Finom és karcsu, mint egy kis lány; hangja csengő és hermonikus, mint a fülemüle dala s volt benne valami megmagyarázhatatlan hangsulyozás, mely egy vidékéhez sem hasonlitott s végtelen hájt adott legcsekélyebb szavának. Különben sajátos és jellemzetes beszédmodorral szólt, valami gyermekies és kaczér modor, mely abban nyilvánult, hogy a mondatok végét vibrálta és szemeit férje felé forditva keresni látszott ennek helyeslését. Minden perczben elpirult, de mosolya oly finom, fogai oly fehérek voltak, hogy önmaga fölött és egy kissé szomszédai fölött is gunyolódni látszott. Különös kis asszonyka volt. Növelte érdekességét elragadó izléssel készült, talán kissé merész szabásu furcsa öltözéke, mely pompásan állt ennek a maga nemében különös kis királynőnek. Szép szőke haját látszólag előre csavarva, elég magasan a feje tetején tartotta egy kissé oldalt hajlott aczélfésü, és széles lapos ruchesel diszitett kivágott öltözékére a XVIII. század himpora volt rálehelve. Az angyal kissé kaczér volt a maga módja szerint, de ez a mód választékos vala.

Alig ültünk az asztalhoz, Oszkár kis királynőjére egy futó pillantást vetett, mely annyira telve volt boldogsággal és szerelemmel, hogy — miért ne mondjam meg? — az irigységtől, meglepetéstől, talán a csodálkozástól remegés futotta át egész lényemet. Az asztalon levő virágos kosárból egy félig kinyilt piros rózsát vett ki s mosolylyal odanyujtva nejének, szólt:

— Tegye a hajába.

A szőke gyermek nagyon elpirult, átvette a virágot és habozás nélkül, kiváló ügyességgel, gyorsan hajfürtei közé tűzte balra a legjobb helyre s elragadtatással fordulva felénk, édes kaczajjal többször ismételte:

— Ugy-e jól van igy?

Aztán ujjai hegyéről egy kedves csókot küldött férjének, mint ahogy tesz egy tizenkét éves kis leány s kanalát fönntartott kis ujjal vidáman tette a levesbe.

A többi vendégeken mi nevezetes sem volt. Nagy jó akarattal mosolyogtak e gyermekségeken, de nem érezték magukat otthonosan ez imádatra méltó fesztelenségben. Főleg a cousin, a borgász volt ellszenves előttem pánczélkemény ingével, kék nyakkendőjével, legyező formáju szakállával és mandula metszésü szemeivel. Recsegtette az ret és selypitve ejtette ki az sz-et, mint valami videki szinész. Kenyerét kis darabkákra törtelte s e darabkákat beszéd közben rágicsálta. Csakhamar észrevettem, hogy e kedvtelést alkalmul használta föl arra, hogy tüntetőleg mutogassa nagy gyürüjét. Egyszer vagy kétszer rajta értem, amint tekintetét a ház urnőjén bámulatosan rajt felejtette. Kezdetben azonban nem tulajdonitottam ennek nagy fontosságot, mert különben is elfoglalt Oszkár derüs vidámsága.

Kis idő mulva mégis ugy tetszett, hogy a fiatal ember a kis királynő figyelmét magára vonandó ezerféle fogással él.

Az utóbbi a legtermészetesebb egyszerüséggel válaszolt neki s modorával nem árult el sem feszességet sem zavart.

Kétségkivül csalódtam.

Mikor hirtelen olyan könyezetbe jutunk, melyet előbb nem ismertünk, bizonyos bárkire nézve is közönyös apróságok előttünk igen fontosoknak tetszenek, Az első benyomás számtalan apró semmiségen alakul, melyek szemeidbe ötlenek. Egy kis bolt a szoba tetején, egy szeg a falban, szomszédod arczának egy jelentéktelen vonása emlékedbe vésődik, abban meg marad, fontosságot nyer s minden más észleleted e folt, e szeg, ez arczvonás köré csoportosul később. Látni fogod hogy nézeteid, melyeket valami tény, személy vagy tárgy felől alkotsz, észrevehetően módosulnak a szemedbe ötlött aprólékos semmiség emléke alatt. Ugyan melyik fiatal leány nem utasitott már vissza egy vagy két kérőt egy igen bő mellény, rosszul kötött nyakkendő, viharos tüsszentés, szellemetlen mosoly, vagy egy igen hegyes czipő miatt?

(Folyt köv)

kékszemü. A kékszemü apa gyermekei már nem mutatnak ily eredményt, mert az anya fekete vagy barna, a a gyermekek közül 87 százalék szinte ilyen szemmel születik, a többi nagyszülői szemét örökli. A kékszemü szülők gyermekei közül 74 százalék mosolyog olyan szemekkel szülőire mint azoknak volt, a többi ismét nagyszülői barna szemét örökli, ha ugyan volt barna -szemü nagyanyja. Ha nem volt is, elég számos a gyemekek közt a barna szem, vagy zöldes. Champenois ugy találta, hogy a leányok többsége még éjszakon is barna vagy fekete szemü. Mindez adatok azt. bizonyitják, hogy a költők által annyiszor megénekelt égszin és nefelejcs-szemnek fogynak, s eljön az idő, mikor ritkák is lesznek.

— **Füleky Pál** helybeli gyógyszerész jegyzéke lapunk mai számához van mellékelve, melyre e helyen is felhivjuk a közönség figyelmét.

— **Egy kis menyecske** könyörgött a kapitánynak:

— Tessék megparancsolni a hites uramnak, hogy jöjjön haza hozzám:

— Hát otthagyta?

— Igenis már két napja.

— Miért?

— Én kergettem el, instálom, rosszul bánt velem.

— Hát akkor miért kivánja most, hogy haza menjen?

Elfogódott szivéből felszökik a fájdalom felhője s hirtelen elhomályosult szemeiből két könycsepp gördül halvány arczára, amint akadozó hangon susogja:

— Még is csak jobb volt ugy.

„A Frida,"

Nyájas olvasó! Ha fiatal ember vagy, bizonynyal meg fog rezdülni e névre szivednek minden hurja, és képzelődésed elébed fog varázsolni egy fiatal bájos teremtést, aranyszőke fürtöket, nefelejts szinü szemeket, és mind azt, a mi egy fiatal ember eszét és érzékét leköti.

Ha pedig magad is fiatal leány vagy a ki ezen kis ösmertető czimét elolvasod, bizonyos irigység érzete fog rajtad erőt venni azon gondolatra: hogy mily angyal lehet ez a „Frida" a kiről egy politikai napilap czikkezik! még pedig nem egy báli referádában — a melyben valamennyi jelenlevő leányok ez offo angyalok — hanem egy komolyabb rovatban, a hol például a legujjabb öngyilkosságokat, a debreczeni ártézi kutnak mélységét, vagy Braudt urnak gyártmányait szokták megbeszélni! —

A b r á n d o z ó aranyos urficskám és bakkfisch nagysám! bocsássatok meg, ha illusiótokat lerontom, mely benneteket most az egyszer csufosan félrevezetett. — „Frida" egészen ellentéte annak a minek képzeltétek. — Fridának szemei korántsem nefelejtsszinüek, hanem égető vörösek akár egy tengeri nyulé; ő nem is szőke szépség, hanem egy koromfekete egyéniség, szóval Fridában nem annyira egy sokat igérő bakkfischt, mint egy lejáró félben levő matrónát akarok nektek bemutatni. Nem lejti ő lépteit Bleuertől kapott leczke szerint, hanem tipeg-topog vén asszonyok módjára, és közben nagyokat szuszog, mint a ki saját terhét már nehezen hordja. Szokásai sem kiváló aesthetikusak. Rendkivül nagy a falánksága, nem győzik tömni száját, iszákos is, akár kanesi Szabónak legjobb vendége, örökösen prüszszent és untalan foly a nyála, — ne adj isten oly undoritó öregséget!

És öreg Frida mégis egy igen érdekes és érdemekben dus egyéniség! Nem elnöke ugyan, sem választmányi tagja semmi ugynevezett jótékony egyletnek, nem rendez jótékonyczélu mulatságokat, melyen tizezreket elköltenek selyemviganóra és fillérek jutnak — mint ugynevezett tiszta jövedelem — az ügyefogyottak segélyezésére, nem öltöztet téli ruhába árva gyermekeket a czélból, hogy a midőn nemesség után folyamodik, folyamodványához az öltözetekért fizetett szabószámlát is mellékelhesse — és ő mégis egy igen tisztességes öreg, a ki jótékonyságot hoz mindenüvé a hová jár, a ki számtalan szegény embert segit kenyérkeresethez, egész vidékeket virágzásba hoz, felvilágositást terjeszt maga körül és kinek, a hol legelőször megjelen, hódol ur és paraszt egyaránt.

Elmondom röviden Frida életrajzát. — Steierhonban született — és az már régen, régen volt! A simmeringi hegyek közt tanult meg legelőbb járni, ott lépett először a kőzérdek szolgálatába és ennek [illegible] mindaddig szolgált, mig érettebb korában a szülőföldjén való munkára elgyengülvén, a nagy világot vette munkatérül. — Azóta beutazta Európát, mindenütt maga után hagyván a hála és elösmerés érzetét. — Most nálunk tartózkodik, és bármennyire is roncsoltak már vén tagjai, nálunk is törhetlen buzgalommal teljesiti nemes missióját: szerezvén munkát a népnek és terjesztvén virágzást és kulturát a vidéken.

Ilyen — nyájas olvasó — az öreg Frida, a ki most nálunk jótékonyságot gyakorol, és a ki nem más mint [illegible] — a d e b r e c z e n f ü z e s a b o n y i v a s u t é p i t ő v á l l a l a t á n a k **anyagszállitó mozdonya**.

* * *

Utóirat! Épen most veszszük a megrenditő hirt, hogy szegény Frida ma reggel ereje tulbecslésében és tulterhelés folytán a „L á t ó k é p" közelében szivszakadást szenvedett. — A drága beteg jelenleg a homokbányában fekszik, a hol a főmérnök és a többi technikai doktorok különböző kalapácsütések alkalmazásával megmentésére törekednek. — Kivánjuk, hogy törekvésüknek sikere legyen!

Szegény Frida! .—r

Irodalom.

Murz F. helybeli cs. és kir. százados a 39. sz. gyalogezredben, felhivást bocsátott ki. „Vitőr-, kard- és párbaj-vivás" czimü müvére. A felhivás következőleg haugzik: Ezen müvemben igyekeztem a vivás müvészetét a legteljesebb és legtökéletesebb módszerben bemutatni. Csakis praktikus vágásokat, szurásokat stb. vettem fel, azonbam figyelmem ezeken kivül még a legszabálytalanabb vivásmódokra is kiterjed, hogy azok teljes meggyőződéssel tanithassanak. A szöveg számos fénykép felvételek után készült ábrák által magyaráztatik, és ezen egy müvemben minden részletesen előadatik, a mi rendes három müben szokott tárgyaltatni. A vitőr-vivást a legdivatosabb franczia módszer szerint tárgyalom, melynek szabályszerüségét Párisban tanultam el. A kardvivás az osztrák-magyar módszer reprodukálása, melynek szabályait igyekeztem felvenni, megállapitani és magyarázni. A párbajvivást tárgyaló rész 12 leczkéjében előadom a párpaj közben szemelőtt tartandó és több kisérlet által legpraktikusabbnak bizonyult vivásmódot. Minden e müben előforduló vágások, szurások stb. előbb tényleg megkiséreltettek, ugy hogy az olvasó semmiben sem fog kivihetetlent találni. Egy kötet ára 2 frt. Kivánatra egyes példányok velin-papiron is nyomatnak és az ilyenek 3 frtjával számittatnak. 20 gyüjtött példány után 1 tiszteletpéldány. A mü, mely október havában küldetik szét, egyidejüleg német nyelven is megjelen és ára ugyanennyi. Az előfizetési pénzeket a gyüjtő-ivvel együtt, legkésőbb f. évi julius 25-éig kérem Debreczenbe, nevemre czimezve beküldeni.

CSARNOK.

Egy vidéki lapszerkesztő levél-szekrényéből.

— Levél egy jó baráthoz. —

... Azt irod hüséges jó pajtásom, utolsó leveledben, hogy meguntad a fővárosi irói élet nyomoruságát, a kiadó szeszélyeit és kapzsiságát, a főszerkesztő zsarnokságát, a drága életet, a rosz lakásokat, a viz vezetéki mizeriákat stb és elmész a vidékre lapszerkesztőnek, hogy egyszer valahára életedben a saját sorsodnak ura lehess. Szépen megindokolod előttem ezen elhatározásodat s végre azzal a kérdéssel fordulsz hozzám; mit szólok ehez, miután én már három év óta élvezem ezt az arany állapotot?

Nem szólok semmit, kedves czimborám, de belenyulok szerkesztői levélszekrényembe és bemutatok neked egy nehány levélkét, melyet a lefolyt három év alatt kaptam. Ugyanis, mivel az első időben fol ton a nyakamra jártak panaszaikkal és óhajukkal a derék vidékiek, kitaláltam az időkimélésnek azt a módját, hogy nagy levélszekrényt függesztettem ki kapumra és fölszóllitottam mindazokat, akiknek válami dolguk van a redaktorral, adják be óhajukat irásban.

A hitregebeli bőségszarut megszégyeniti az én levélszekrényem. A szomszéd füszerárus hónapok óta nem rendel többé másutt csomagolásra való papirt: kitelik innen szükséglete. E tekintetben tehát teljesen bevált az eszmém. De hogy fogalmad legyen arról is, hogyan irnak a jó vidékiek s ebből kifolyólag sejtelmed is támadjon, mi minden vár reád, ha elmész „a vidéki kultura előharczosának", ide iktatok néhány epistolát a legszelidebbjéből.

Ha ugy tetszik, válasznak is veheted a kérdésedre. Hozzá teszem, hogy csak egy heti készletemből ejtettem meg a választást.

I.

„Becses lapjának tegnapi számában egy hir jelent meg, mely községünk reputáczióját örökre tönkre teszi. Az van benne elmondva, hogy a mult heti tüz azért pusztitott olyan szörnyen, mivel a fecskendő rosz karban vala. Csak higvelejüséggel párosult roszakarat állithat ilyesmit. A tüz azért pusztitott, mivel szél kerekedett, a fecskendőt pedig azért nem lehetett használni, mivel a megelőző napon adtuk reparálni. Hogyan lehet tehát ráfogni, mikor otthon sem volt, hogy a veszély terjedését okozta, nem értem! Tessék e rektifikáczionak helyet adni becses lapjában, különben megszüntem előfizető lenni.

Szelid Pál
községi segédjegyző.

II.

... Hány szamarat és ökröt fognak még annál a lapnál alkalmazni, hogy a sajtóhibák miatt el se lehessen többé olvasni?

Egy nyájas olvasó.

(Erre a következő válasz ment a szerkesztői üzenet alakjában: „Csupán csak még önt — s akkor teljes a szám.")

III.

Tisztelt szerkesztő ur! Bikfalván tegnap volt az iskolai zárvizsgálat. A jelen volt iskolaszéki tagok nem győzték eléggé bámulni azt a nagyszerü haladást, melyet Mikuleszku Trifon I. és II. osztályu tanitó tanitványai minden tantárgyban, de különösen a magyar nyelvben tettek a lefolyt évben. Mikulesku a legjelesebb paedagogusok egyike, s ha van még az érdemnek becse a hazában, kell hogy a magas miniszterium figyelme Mikulesku Trifunra irányuljon. Kérem e soraim fölvételét, annál is inkább, mivel a lapra előfizetni szándékozom.

Bibesku Athanáz,
községi jegyző.

A levélben foglalt hir megjelenése után harmadnapra a következő két levelet találtuk a levélszekrényben.

A.

„Valaki rutul felültette önt. Mikuleszku egy részeges, haszontalan ember, magyarul egy szót sem tud, de annál hirhedtebb oláh agitátor. Szégyelje magát, hogy magyar ember létére feiülhetett e banda játékának!

X

B.

„Bikfalván tegnap volt a megye kiküldött közegei által rendezett pénztárvizsgálat, s ezzel kapcsolatban a hivatalos helyiségek megtekintése. Az a példás rend, melyet Bibesku Athanáz községi jegyző ur pénztárában és hivatalában találtatott valóban elismerése méltó. Remélem, hogy szerkesztő ur találni fog e kiválló férfiu méltánylásra megfeleló szavakat.

Mikulesku Trifon
községi tanitó.

(Két hónappal később Mikulesku urat elcsapták részegeskedés, Bibesku urat pedig becsukták sikkasztás miatt.)

IV.

„Uram! Tegnap közölt tudósitásában, mely a juniális ünnepélyével foglalkozott nőm és leányom neve csak az utolsó sorokban fordult elő, holott Bereghyék már az első sorban diszelegtek, helyesebben mondva disztelenkedtek. Ha azzal akarja menteni e megbocsáthatlan baklövését, hogy a. b. c. sorrendben irta a neveket, kijelentem, hogy nem ülök föl. Nálunk nem az a. b. c. az irányadó, hanem a rang. Már pedig rangban mi mennyire felül vagyunk azoknak a lompos Bereghyéknek azt ön is tudhatja — bár egyebekben fogyatékos a tudása!

Weber Pál,
városi tanácsos.

U. i.

Ép most értesülök, hogy Bereghyné a mult hetekben egy himzett komótsipkával „lepte meg" a szerkesztő urat. Ez volt tehát a Judás-dij? Szégyelje magát.

Fentebbi.

V.

Bodroghváry Dénes megyei t. b szolgabiró ur tegnap ünnepelte nevenapját. Ez alkalommal Hidegvégi Bálint közéletünk e lelkes veteránja, a következő ragyogó orációt tartotta ...

Mellékelve a beszéd. Kérem egész terjedelmében közölni.

Hidegvégi Bálint.

(Mivel a szónoklat olyan terjedelmes volt, hogy az egész lapot neki szentelve csakis folytatásokban lehetett volna közzétenni, a szerkesztői iron erősen dolgozott. Igy is betöltött 8 hasábot és általános pánikot támasztott az olvasók sorában. Hidegvégi Bálint urtól pedig a következő levélke jutott harmadnapra a levélszekrénybe:)

„Szerkesztő ur! Eddig nem tudtam, mi az a vandalizmus. Most már tudom. Egy olyan szónoklatot megnyirbálni, megcsonkitani! Nem bocsátom meg önnek soha. Kérem nevemet azonnal kitörölni az előfizetők sorából. A hátralékos két heti előfizetési dijat jótékony czélra ajándékozom s elvárom öntől, hogy ezt kitegye lapjába, ha nem akarja, hogy mint a nekem visszajáró 60 kr elsikkasztóját pellengérre állitsam!

Hidegvégi Bálint.

VI.

Mellékelve küldök 14 lyrikus verset „A tavaszról„, egy beszélyt, egy ötfelvonásos drámát és egy tanügyi értekezést. Elvárom, hogy azokat sorrendben közli.

Szendevölgyi Kamilla
tanitónő.

... Nos, kedves czimborám, van-e még kedved vidékre jönni lapszerkesztőnek?

Tábori Róbert.

Közgazdaság.

A gabonapiaczról. Legujabb jelentések szerint M a g y a r o r s z á g o n ugy a mennyiség, mint a minöség tekintetében kielégitő lesz a termés, jóllehet az egyes gabonanemekben mint mindig, ugy most is eltérések lesznek constatálhatók. Különösen zabra vonatkozólag hangzanak fel panaszok, a melyek ha beigazodnak, e terményben közepes aratásra sem számithatunk. Az effectiv buza ára rendkivül alacsony és még alantabb szinvonalra sülyedt az őszre szállitandó buza jegyzése. Csak a zab tartja szilárdan árát, de nem tisztán a tényleges viszonyok alapján hanem inkább mesterséges tőzsdei müveletek utján. A külföldi piaczok közül É s z a k - A m e r i k á b a n többszörös ingadozás után az árak kevéssel olcsóbbodtak. A k e l e t - i n d i a i gabonakivitelre akadályozólag hat közre az amerikai ezüsttörvény huzavonája. A f r a n c z i a piaczokon az árállást támogatja az a körülmény, hogy a belföldi termelők elégtelen kinálata mind inkább kell igénybe venni a külföldi terméket. O r o s z o r s z á g még mindig tekintélyes mennyiségü gabonát szállit a nyugati fogyasztó államoknak. A n g l i á b a n a buza ára harmincz krajczárnyi á r e m e l k e d é s t m u t a t o t t A b e l g a piaczokon jobb volt a kereslet, ez azonban az árakban csak kevéssé jutott kifejezésre. A h o l l a n d i piaczokon főleg a rozs ára javult. A r a j n a v i d é k i és d é l n é m e t o r s z á g i p i a c z o k szilárd irányzatot követtek.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos:
Vértesi Arnold.
Főmunkatárs: Karczag Vilmos.

Cséplési munka
kerestetik
egy nyolcz lóerejü kifogástalan
jó cséplőgép részére.
Bővebb tudósitást ad
Berger Henrik
Széchényi-utcza 1771.

Árverési hirdetmény.

Alólirott közhirré teszi, hogy a közadós itj. Csáthy Károly csődtömegéhez leltározott Egyháztér 344. sorszámu háznál lévő könyvkereskedői üzletben még találtató összes áruk u. m. különböző könyvek iró és rajzszerek, és bolti felszerelvények egy tüzmentes pénzszekrénnyel együtt folyó 1890. évi Julius 21-én reggeli 8 órakor, délután pedig 3 órakor kezdődő, s folytatandó nyilvános árverésen a legtöbbet igérőnek készpénz fizetés mellett, egyenkint vagy csoportositva elfognak adatni.

Molcsányi János
ügyvéd
mint csődtömeggondnok.

Uti ládák és bőröndök.
mindenféle utazási czikkek pénz és szivar tárczák, zsebkések.
Angol nyergek és kantárok
férfi kalapok, nyakkendők és sétabotok.
Gyermekkocsi, bölcsők, kalitkák,
fa, bőr, pelüche, bronz, majolika, china ezüst
alkalmi ajándék tárgyak
legnagyobb választékban kapható
Szent-Királyi és Kalenda
müipar áru raktárában.
DEBRECZEN, főtér. NAGYVÁRAD, Szt. László-tér.

Birtok bérbeadás.
A „Szepesen" egy 9 nyilas
tanyaföld-birtok
hozzátartozó gazdasági épületekkel
3 vagy 6 évre haszonbérbe kiadó.
Értekezhetni Uszó István tulajdonosnál a Miklós- (S z i v) uczán 2001. sz. házban.

Értesitès!

A „MAGYAR ASZFALT részvénytársaság“ (Központi iroda: Budapest, Andrássy-ut 30.) **DEBRECZENBEN** az aszfaltjárdák fektetését tényleg megkezdte s értesiti a t. c. háztulajdonosokat és a nagy közönséget, hogy egyidejüleg ugy itten mint a környéken elvállalja:

nedves falak gyökeres **szárazzá tételét**

továbbá: **Kapubejáratok**, udvarok, **folyósók**, konyhák, boltok, raktárak, **magtárak**, tantermek, templomok, terraszok, **istálók**, vágóhidak stb.

aszfalttal burkolását

jótállás *mellett*, legjutányosabban.

Bővebb értesitéssel szolgál a munkahelyen (Debreczenben) a társaság képviselője **Pollák Samu kolozsvári** asphalt és cement öntő. Lakik Miklós utcza 2079. s Budapesten az igazgatóság.

Debreczen, 1890. junius 1-én.

Teljes tisztelettel

„A magyar aszfalt részvénytársaság igazgatósága.“

I Sok gazdasági kiállitáson magasan dijazva.
Elismerés a Jockey-Clubtól.

KWIZDA korneuburgi MARHAPORA

lovak, szarvasmarhák és juhok számára, sok évi tapasztalat alapján szabályszerü használat mellett biztos és hathatós szer étvágytalanság, véres tej ellen és a tej javitásához. Leghathatósabbnak bizonyult a légző- és emésztő-szervek bantalmainál. Egy doboz ára 35 kr, egy nagy doboz ára 70 kr

KWIZDA csász. kir. szabad karbantartó folyadékja **RESTITUTIONSFLUID**

(mosdóviz lovak számára) — sok évi tapasztalat után a legjobbnak bizonyult mosdóviz az erős munka után elveszteti erő helyreállitására. Nélkülözhetlen segéd szer a ficzamok, kezelés, meredtség és izom gyengeség stb. bántalmaknál. A lónak könnyü mozgást és edzettséget kölcsönöz. — Egy üveg ára 1 frt 40 kr. Tévedések elkerülése végett kérjük a fenti védjegyet figyelembe venni.

Kwzida Ferencz János kerületi gyógyszertára Korneuburgban Bécs mellett,
csász és kir és román királyi állat gyógyszerek udvari szállitója

KWIZDA korneuburgi MARHAPORA
és
KWIZDA cs. és kir szabadal. karbantartó folyadékja (Restutitionsfluid)
az osztr. magy monarchia minden gyógyszertára és valamennyi gyógyfü kereskedésében kaphatók.

Fleischer és Társa

gépgyára és vasöntődéje KASSÁN, Eperjesi-ut 6. sz.

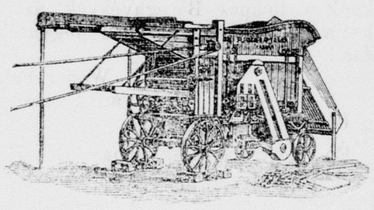
Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legujabb tapasztalatok szemmeltartásával, czélszerüen s gondosan gyártott jóhirnevü gépeit a nyári idényre, ugymint:

Csèplökészületeit könnyü járással járgány vagy gőzmozdony általi hajtásra.

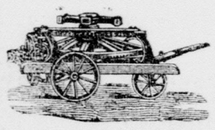
Kèzi cséplögépeit járgány hajtásra is alkalmazva, szalmázó készülékkel vagy anélkül.

Baker- és magtárrostáit, továbbá mindennemü.

Szivattyukat, gőzgépeket és gőzkazánokat.

Szeszgyár-berendezéseket, mint pl.: Henze-főzők, kavaró készülékek, maláta s burgonyazuzókat, olaj sajtókat és olajmag pörkölőket satb.

Gépgyárunkban gyártmányaink jelentékeny készletét tartjuk állandóan s bizományi raktárt

Sesztina Lajos urnàl Debreczenben.

Gazdasági gépeink **képes-**, — valamint öntődénk gyártmányai **àrjegyzèkèt** kivánatra ingyen és bérmentve küldjük.

SIRKÖ ELADÁS,

Sirkő üzletünkkel végképen felhagyni szándékozván a raktárunkon levő összes készletet

tetemes leszállitott áron

árusitjuk el.

Midőn ezen körülményt a nagyérdemü közönség szives tudomására hozzuk, bátorkodunk egyuttal jelenteni, hogy üzletünkben különféle szinü márvány syenit és gránit e m l é k k ö v e k nagyválasztékban találhatók, s tekintettel a kedvező alkalomra

most legolcsóbban szerezhető be.

Sirkő feliratok metszését valamint azok felállitását szintén elvállaljuk a legpontosabban eszközöljük.

Ez alkalommal felhivjuk még a nagyérdemü közönség figyelmét a jutányos és pontos kiszolgálatról általánosan elösmert évek hosszu sora óta tennálló-

t e m e t k e z é s i vállalatunkra

mely a jelen kor igényeinek megfelelőleg ugy van berendezve, hogy legdiszesebb temetkezések is teljes megelégedésre eszközölhetők.

Tisztelettel

Debreczeni asztalos-egylet
kenyérpiacz, Tisza-ház.

Nyári uszoda megnyitás.

Van szerencsém a nagyérdemü közönséggel tudatni, hogy a kedvező idő beálltával a mai napon a „Margit-fürdő-intézet“ telepén lévő

nyári uszodámat megnyitottam.

s tekintve az idő előhaladottságát, igen m é r s é k e l t idénybérletet nyitok, u. m.:

Felnőttek részére idényjegy fürdőruhával .	8 frt
Gyermekek és tanulók részére	6 frt
Uszodajegy felnőttek részére fürdőruhával .	30 kr.
Gyermekek, tanulók s katonák részére fürdőruhával	20 kr.

Az uszástanitást az eddig is közszeretetnek örvendett **budapesti uszómester** Péczeli Ferencz fogja eszközölni.

Beiratási dij 1 frt, minden uszóleczke 10 kr, felszabadulláskor utólag fizetés 1 frt.

A saját fürdőruhával biró fürdővendég mosás és gondozásért az egész idényre 1 frt 20 krt fizet.

Az uszoda nyitva van: férfiaknak reggel 5—9 óráig és délután 2—7 óráig; nőknek reggel 9 órától déli 1 óráig.

A nagyérdemü közönség szives pártfogását kéri tisztelettel

Szikszay Gyula.

Kiadó bolt és lakás.

A czegléd-utczai 2151. szám alatti **bólt** és folytatólagos **földszinti lakosztály** 1890. Junius 15-től több évre bérbe adatik. A lakás azonnal is elfoglalható.

Értekezhetni **KARDOS LÁSZLÓ** üzletében.

---

ad 5415.
1890.

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. belügyi minisztérium az 1890. évi Junius hó 9-èn kelt 38327 számu rendeletével a Hajduvármegye-székházában lévő közgyülési és a főispáni fogadòterem mennyezetének helyreállitáaát 2380 frt 74 kr összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlitett munkálatok foganatositásának czéljából az 1890. évi Julius hó 10-ik napjának d. e. 10 órájára a Hajduvármegye alispánjának hivatalos helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A verzenyezni óhajtók felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó az engedélyezett költség után számitandó, s a részletes feltételekben előirt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zár ajánlataikat a kitüzött nap d. e. 10 óráját alólirt alispánhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó müszaki müvelet és részletes feltételek Hajduvármegyei magy. kir. állam-épitészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponként megtekinthetők.

Kelt Debreczenben, 1890. Junius. 24-én.

Rásó Gyula
Hajduvármegye alispánja.

LÖFKOVITS ARTHUR ÉS TÁRSA

ÓRÁS, ÉKSZERÉSZ ÉS VÉSNÖKI MŰTERME.

NAGY, 400 ÁBRÁVAL ELLÁTOTT KÉPES ÁRJEGYZÉKÉNEK KIVONATA.

Debreczen
Főpiacz 2142.
A főposta tőszomszédságában.

Nickl henger óra	5.—
Ezüst henger óra	8.—
Nickel remontoir óra	6.50
Ezüst remontoir óra	10.—
Ezüst datum remontoir óra	16.—
Valódi tula remontoir óra	15.—
Arany női henger óra	15.—
Arany női remontoir óra	18.—
Arany férfi horgony óra	24.—
Arany férfi remontoir óra	30.—
Ugyanaz kettős fedéllel	40.—
1 m. hosszu inga óra	14.—
Ugyanaz órát s feletütő	18.—
1 m. 30 cm. hosszu inga óra	16.—
Ugyanaz órát s felet ütő	20.—
Ugyanaz ¼-et ütő ismétlő	30.—
Gyönyörü kivitelü salon óra	20.—
Fali konyha «Schotten» óra ütő	3.—
Fali konyha «Scherzinger» óraütő	2.20
8 napos vasbádog irodai óra	5.—
2 napos hajós irodai óra	5.—
Kakuk óra gyönyörü kivitel	8.—
Franczia négysz. ébresztő óra	3.—
Nickel szép ébresztő óra	4.—
Valódi ezüst férfi óralánczok	2.—
« « katonai «	2.50
Finom arany férfi «	18.—
« « női «	16.—
Valódi tula férfi «	4.—
Legujabb női utazó ezüst lánczok	3.—
Legujabb női utazó arany lánczok	12.—
Arany női medaillon láncz	10.—
« « hosszu nyaklánczok	20.—
Valódi ezüst láncz kar-ék	2.50
« « chanir «	2.—
Legujabb ez. oxidált karék	4.—
Finom arany lánczkar-ék	18.—
« « chanir «	10.—
« « karék gyém.	20.—
Valódi ezüst férfi medaillon	1.—
Doublé arany « «	3.—
Finom arany « «	10.—
Double arany női «	3.—
Fekete emaille női «	3.—
Valódi granát kar-ék	4.—
Fekete v. kék emaille kar-ék	2.—
Valódi e. compass joujou	1.—
« « Szt-György pénz joujou	1.—
Valódi ez. földgömb joujou	1.—
« « disznó «	1.—
« « lófő «	1.—
Valódi ezüst gyermek függő	—.40
« « női «	—.60
Finom arany gyerm. függő 1 k.-os	1.30
Finom arany gyerm. függő 3 k.-os	2.—
Finom arany női függő	3.—
Val.opál függő patent zárral	6.—
« koral « « «	4.—
« gyém. « «	10.—
« brill. « « «	18.—
Fekete emaille függő	1.—
Valódi granát «	1.—
Divatos e. galamb-brochetü	1.50

Kitünő minőségü **svájczi** niekel remontoir emaille számlappal, perezmutatóval, belső fedéllel

6 frt — **50 kr.**

Javitások — jutányosan!

Divatos val. granát brochetü	3.—
« fekete emaille «	2.50
« valódi koral «	3.—
Legujabb férfi nyakkendőtü	1.—
Divatos granát «	1.50
Finom arany «	4.—
Valódi gyémánt «	10.—
Arany női nefelejts gyürü	1.50
Tömör arany női «	3.—
« « lapos férfi «	5.—
Valódi gyémánt női gyürü	6.—
« « férfi «	10.—
« brilliant « «	20.—
Fekete emaille «	—.40
Finom arany jegygyürü	3.—
« « tömör jegygyürü	4.—
Finom ar. gyermek-kereszt	2.—
« « női «	3.—
Divatos «double» ar. gombgarnitur	4.—
Legujabb ar. láncz-gomb p.	9.—
Divatos ezüst sétapálcza	4.—
Legujabb ezüst szivarszipka	3.—
Double arany szivarvágó	2.50
6 drb 13 pr. ezüst evőkanál	26.—
6 « 13 « « kávés «	9.—
6 « 13 « « frncz. villa	24.—
6 « 13 « « kés v. villa	7.—
6 « 13 « « mocca kan.	7.—
6 « 13 « « csemege «	16.—
6 « 13 « « csemegekés vagy villa	5.—
6 drb 13 pr. e.sókanalacska	6.—
6 « 13 « ezüstszámoly	11.—
1 « 13 « « levesmerő	11.50
1 « 13 « « tejmerő	5.50
1 « 13 « « fözelékmerő	5.50

Szolnokon
Főpiacz
Rózsa ig. házában

1 drb 13 pr. e. sótartó	3.50
Ezüst czukorfogó	4.50
« theaszürő	4.—
« gyermek evőeszköz	4.—
« tömör gyertyatartó párja	35.—
« « gyümölcstartó	12.—
« töltött «	8.—
« pohár talppal	7.—
« kulcstartó	5.—
« gyüszü	—.80
« gyermek-csörgő	3.—
« varró-eszköz	4.—
Ruggyanta bélyegző	1.—
Ugyanaz irón pecsétnyomó	1.50
« gyufatartó	2.—
« ló joujou	1.80
« medaillon	1.50
Himezési elönyomó betü	—.20
« « monogr.	—.40
« « szegély	—.80
Kivágott ezüst monogramm tárczákra, albumra stb.	
Kisebb	1.—
Nagyobb	2.—
Gyönyörü vésés	
Egyszerü betü	—.06
Izléses monogramm	—.15
Müvészies czimer	—.80
Pecsétnyomó 2 betüvel	—.80
« egész feliratal	1.50
« czimerrel	3.—

Felsorolt czikkek a legszebb kivitelben, a legértékesebbekig folyton raktáron.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve. — Minden óráért 1 évi jótállás vállaltatik. — Csomagolásért mi sem számittatik. Minden tárgy a m. kir. fémjelző hivatal bélyegével van ellátva.

Arany, ezüst, gyöngy, drágakő teljes értékében beváltatik. — Az árúk valódisága és súlyáért jótállás vállaltatik. — Legnagyobb raktár 13 próbás ezüstnemüekben.

Debreczen 1890. Nyomatott a „Debreczeni Ellenőr“ könyvnyomdájában Széchényi-utca SIMON-ház.